

*ind*SIGT

BEDRE TILRETTELÆGGELSE KAN FRIGØRE 1,9 MIO. UNDERVISNINGSTIMER

AF KONSULENT CASPER HANSEN, CVHA@DI.DK.

Der er stort potentiale for at øge den tid folkeskolens lærere bruger på at undervise og samtidig udnytte deres faglige kompetencer bedre. Eksempelvis kan der frigøres 1,9 mio. undervisningstimer, svarende til 2.750 ekstra lærerkræfter, ved at følge eksemplet fra de bedste fem kommuner i landet.

Eleverne i den danske folkeskole klarer sig bedre, og deres niveau ligger nu over det internationale gennemsnit i læsning, matematik og naturfag. Men den seneste PISA undersøgelse viser samtidig, at 16 pct. af eleverne er meget dårlige læsere og 14 pct. mangler matematiske kompetencer. Derfor forlader mange børn folkeskolen uden at kunne læse og regne på et niveau, der kan bringe dem til en videre uddannelse.

Oveni i de faglige udfordringer, står folkeskolen over for en potentiel mangel på lærere. I årene fra 2005 til 2015 forventes 27.760 lærere at gå på pension, uden at der i samme omfang kommer nye lærere til. Søgningen til læreruddannelsen er faldet med 42 pct. i perioden fra 2004 til 2008, og de lærerstuderende fravælger i stigende grad de små fag, som f.eks. natur/teknik, fransk og tysk. Hvis der ikke ændres på de nuværende forhold, vil der mangle cirka 800 lærere i 2015, og lærernes valg af linjefag vil ikke hænge sammen med behovet i skolen.

| Risiko for lærermangel

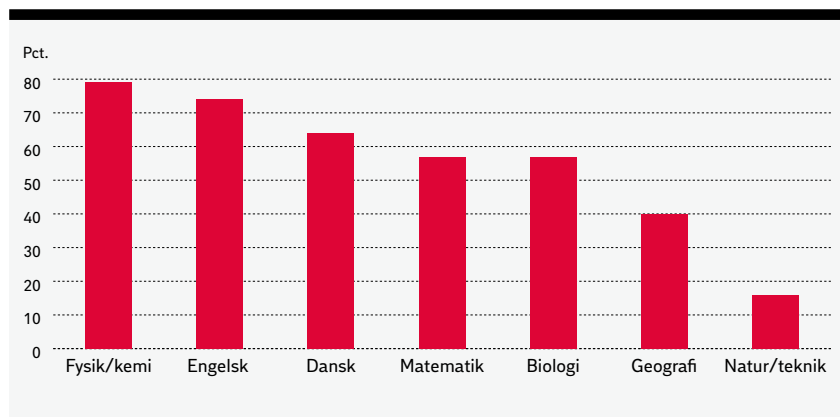
Kommunerne, der har ansvaret for at drive folkeskolen, kan for at imødegå fremtidens udfordringer, følge eksemplet fra de bedste skoler og de

bedste kommuner og derigennem optimere brugen af lærerressourcerne og styrke kvaliteten og fagligheden i undervisningen. Det viser DI's analyse.

STYRKET FAGLIGHED OG KVALITET

Lærerne er den enkeltfaktor i folkeskolen, der har størst betydning for elevernes faglige færdigheder. Når langt fra alle danske folkeskoleelever klarer sig fagligt godt, og når mange lærere ikke føler sig klædt på til at undervise i fagene, er der behov for at kigge på linjefagsdækningen i folkeskolen.

Linjefagsdækningen i folkeskolen

Kilde:

UNI-C 2006. Undersøgelse af lærernes linjefagskompetencer

Diagrammet viser, i hvilket omfang undervisningen i de enkelte fag varetages af en lærer, der er uddannet til at undervise i det pågældende fag. I 2006 var det kun fag som engelsk og fysik/kemi, der nåede op på en linjefagsdækning over 70 pct. Der er således lang vej endnu, inden folkeskolen fuldt ud er linjefagsdækket. Det er derfor ikke overraskende, at mange lærere ikke føler sig klædt på til at undervise.

| Mangelfuld linjefagsdækning

FORSKNINGSRESULTAT

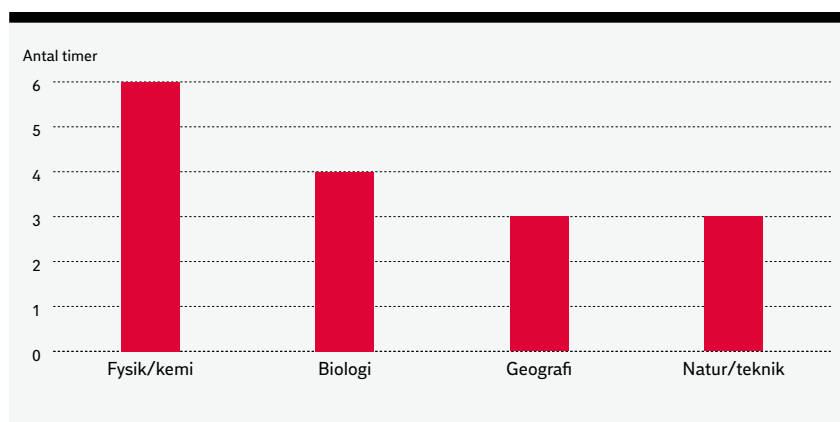
”Lærernes specialisering i faget betaler sig.”

Professor Peter Allerup, Danmarks Pædagogiske Universitetsskole, Århus Universitet

Når en lærer har valgt linjefag i et bestemt fag, er der stor sandsynlighed for, at læreren har en særlig interesse og viden om faget, som vedkommende brænder efter at videregive til eleverne. Forventningen må derfor være, at en stor del af lærergerningen går med at undervise i de pågældende fag.

Nedenstående figur viser, hvor mange timer lærerne i gennemsnit underviser på ugebasis i de forskellige naturfaglige fag. Når man f.eks. ser på, hvor få timer lærerne generelt underviser i natur/teknik, så er det en meget begrænset del af lærergerningen, der går med at undervise i faget. Det samme gælder også i de øvrige naturfag. For nogle lærere kan det derfor være svært at opnå rutine i de naturfaglige fag.

Ugentligt antal lektioner af 45 min. i de naturfaglige fag

Kilde:
Danmarks Lærerforening 2007.
Naturfag i folkeskolen

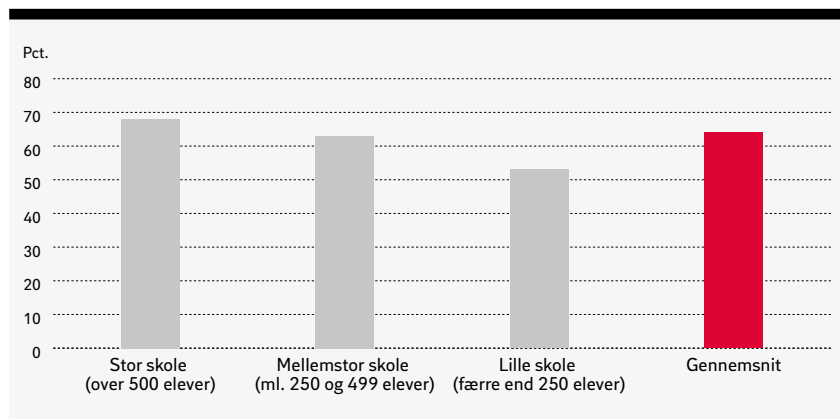
Der er stor forskel på i hvilket omfang skolerne prioriterer at have en høj linjefagsdækning, og i hvilken grad det er praktisk muligt at sikre en høj linjefagsdækning.

Hvis man eksempelvis ser på faget dansk, er der blandt små, mellemstore og store skoler stor forskel på linjefagsdækningen. På store skoler er linjefagsdækningen i dansk i gennemsnit 12 procentpoint bedre end på små skoler.

Forskellen viser, at problemerne med at sikre en fuld linjefagsdækning kan afhænge af skolens størrelse, og at de små skoler muligvis kan lade sig inspirere af de store skoler. En anden model kan være, at de mindre skoler samarbejder med andre skoler om at sikre en bedre linjefagsdækning – eksempelvis ved at dele de lærerressourcer, der er knaphed på.

Viser hvor mange lektioner lærerne i gennemsnit har i de naturfaglige fag

Linjefagsdækning i faget dansk

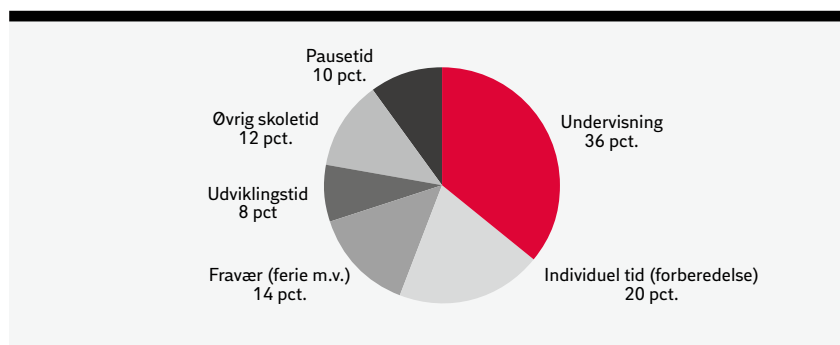

Kilde:

UNI-C 2006. Undersøgelse af lærernes linjefagskompetencer

1,9 mio. undervisningstimer kan frigøres og målrettes kerneydelsen

Oversigt over folkeskolelærernes gennemsnitlige arbejdstid

Kilde:

Capacent, Analysen af folkeskolelærernes arbejdstid – overblik og varians (2006).

Blandt kommunerne er der også stor forskel på, hvor mange undervisningstimer lærerne har. I gennemsnit underviser lærerne 648 timer om året – svarende til 36 pct. af den samlede arbejdstid. Gennemsnittet dækker over, at lærerne i den kommune, hvor undervisningstiden er lavest bruger 30 pct. af arbejdstiden på at undervise, mens de bruger 37,6 pct. i den bedste kommuner. Over 25 pct. af kommunerne ligger over gennemsnittet.

Lærerne underviser i gennemsnit 36 pct. af arbejdstiden

Der er flere faktorer, der påvirker, hvor meget lærerne underviser på den enkelte skole og i kommunen, bl.a. lærernes aldersfordeling og kommu-

nes udgiftsniveau. Jo højere nettodriftsudgifterne til folkeskolen er per elev, desto mindre er undervisnings andel af arbejdstiden på kommunens skoler. Men det er ikke alene disse forskellige faktorer, der kan forklare forskellen blandt kommunerne.

Dragør Kommune er den kommune, hvor lærerne har flest undervisningstimer på landsbasis. Det skyldes en stærk kommunalpolitisk prioritering af, at lærerne skal bruge så meget som muligt af arbejdstiden på undervisning.

Forskellen på undervisningstiden i kommunerne svarer til, at der på landsplan kan frigøres 1,9 mio. undervisningstimer – svarende til 2.750 lærerårsværk – hvis alle lærere i alle kommuner havde lige så mange undervisningstimer, som gennemsnittet af de fem kommuner, hvor lærerne har flest undervisningstimer¹.

| 1,9 mio. timer kan frigøres

¹ Kilde: Regeringen 2008. Borgernær Service.

SAMFUND, VIDEN OG HOLDNINGER

Dansk erhvervsliv er en vigtig del af det danske samfund. Politikere, organisationer og befolkningen forventer, at virksomhederne bidrager til bæredygtig udvikling af Danmark som velfærdssamfund. Derfor prioriterer DI dialog med alle interesserede om rammerne for erhvervslivets bidrag til vækst og velstand.

Vær med i debatten på opinion.di.dk
